

BLUES BALLADS: FRA JOHN HENRY TIL STAGGER LEE. TORBEN AMSTRUP CHRISTENSEN.

INDLEDNING

Ordet ballad stammer fra det latinske ord ballare (= at danse). Ballads har siden 1400-tallet været en kendt folkelig sangtradition i flere europæiske lande, fx England, Skotland, Irland, Tyskland, Frankrig, Spanien og de skandinaviske.

Denne artikel vil dog udelukkende handle om den del af ballad traditionen, der blev populær i USA allerede i 1700-tallet, og som – under forskellige former - er vedblevet med at være en del af den amerikansk folke- og populærmusiktradition, jvf. fx Nick Cave and The Bad Seeds' album Murder Ballads (1996)(1) og Anais Mitchell & Jefferson Hamers album Child Ballads (2013).

Jeg vil kort beskrive ballad genrens udvikling, efter den blev ført over Atlanterhavet, primært af sangere med anglo-keltisk baggrund, og videreført på forskellig vis i USA. Artiklen vil først og fremmest fokusere på ballad genrens indtog i den afroamerikanske musikkultur, og hvordan den der satte sit præg på senere genrer. Der vil løbende i artiklen være referencer til Center for Dansk Jazzhistorie's pladesamling (CDJ). Specielt bluessamlingen indeholder mange relevante og sjældne ballad fortolkninger. Det er først og fremmest på mellemkrigstidens race records indspilninger, og de både samtidige og senere indsamlede field recordings, man finder dem. Der er dog også flere interessante nyere udgaver af sangene på samlingens store udvalg af postwar rhythm & blues og folk songs.

Forskellige bølger indenfor populær- og folkemusikken i 1900-tallet har været med til at "booste" populariteten af ballads op, ofte når man troede, at nu var de mere eller mindre gledet ud i glemslen. For det første blev de en ikke uvæsentlig del af repertoiret, der kendetegnede efterkrigstidens urban folk bølge. Her fortolkede sangere som Woodie Guthrie, Leadbelly, Big Bill Broonzy og Pete Seeger dem typisk side om side med andre folk songs, mere nutidige politiske protestsange og eget materiale. Urban folk bevægelsens konstante søgen efter den amerikanske folkemusiks rødder gav i høj grad balladerne nyt liv. Det gjorde dem kendte hos et helt nyt publikum, som primært var studerende eller veluddannede hvide fra storbyerne. Ballads, der oprindeligt var både en "urban" og en "rural tradition" i USA, havde på det tidspunkt længe primært været en hendøende "rural tradition". Nu var de igen en del af en af storbyernes musikscene, hvor det på de små coffee houses i Greenvish Village var lige så almindeligt at høre et yngre hvidt publikum synge med på fx den populære murder ballad Tom Dooley som på protestsangen Where Have all The Flowers Gone.

Ballads kunne samtidigt høres, som en del af repertoiret, hos sydens blue grass musikere, fx Bill Monroe og Ralph Stanley, der sideløbende også fik et mindre gennembrud i folk miljøet. Formen var dog markant anderledes. Her blev der også gjort plads til de virtuose instrumentale soli, der var en markant del af blue grass stilen.

Det nye årtusinds fokus på american roots music minder på flere måder om ovennævnte folk og blue grass bølge. Genrebetegnelser som blue grass, new grass, neo folk, indie folk, roots music, americana m.fl. bliver måske brugt lidt i flæng i musikbranchen, men dækker alle bl.a. over en stor respekt for rødderne. Uden at det på nogen måde skal tolkes som en modvilje mod at forny dem. I dag er de gamle ballads en del af repertoiret hos en række americana kunstnere og singer/songwriters, fx bands som Crooked Still og Carolina Chocolate Drops. Endvidere Gillian Welch, Abigail Washburn, Aoife O'Donovan, Sara Watkins m.fl.. Det musikalske udtryk hos ovennævnte kunstnere er endog meget forskelligt, hvilket skinner klart igennem i både deres sound og fortolkninger. Det er der som sådan ikke noget nyt i. I 1920'erne var der også stor forskel på, når fx Charley Patton og Carter Family fortolkede de samme sange.

Bluesgenrens opståen i 1900-tallets var som sagt på flere måder præget af ballad traditionen. Specielt af de afroamerikanske ballads, der blev populære efter den amerikanske borgerkrigs afslutning i 1865. De udviklede sig senere til såkaldte blues ballads. En form for præ blues kan man kalde det. Det er et område der ofte beskrives rimelig overfladisk af diverse blueshistorikere sammenlignet med fx musikkens afrikanske rødder. Det var i blues sammenhæng specielt kunstnere, der repræsenterede det, man kan kalde en "rural" bluestradition(2), der havde ballads på repertoiret, allerede da de brød igennem på race records markedet i mellemkrigstiden, fx Mississippi John Hurt, Furry Lewis, Son House, Blind Willie Johnson m.fl.. Man hørte ikke ballad fortolkninger i nær samme grad hos de samtidige og meget populære vaudeville (classic) bluessangere, fx Bessie Smith, Mamie Smith, Alberta Hunter m.fl..

1. Nick Cave er ganske vidst australier, men hans musik må karakteriseres som værende en del af den afroamerikanske tradition.
2. Også kaldet country blues.